

Hva skal du lese?

Og hva vil du anbefale at en tilreisende til ditt hjemsted oppsøker, ser og opplever?

Vi har vært landet rundt flere ganger de siste årene, og videreformidlet tips fra hovedstyremedlemmer og lederne i NTFs lokalforeninger om litteratur og turistgjøremål. Vi har spurt lederne av de odontologiske kompetansesentre, medlemmene av NTFs fagnemnd og NTFs Sentralt næringsutvalg (SNU) og Sentralt forhandlingsutvalg (SF) om hva de vil anbefale Tidendes lesere å lese og om de har noe de har lyst til å vise en turist som kommer til deres hjemsted.

I år spør vi medlemmene i NTFs råd for tannlegeetikk om deres anbefalinger. Vi starter i nord.

Line Bjerklund Pedersen, medlem i Etisk råd, Sortland i Vesterålen

LESETIPS • Jeg har, som mange andre, alltid en bok på nattbordet. Noen ganger leser jeg i den også...

Jeg leser all slags litteratur, men liker best historiske romaner og krøniker. For meg er personene, skildringene og dialogen viktigst. Gode litterære bilder og godt språk er et must. Men jeg er ikke veldig kresen; på solsenga kan jeg godt lese letteste og koselige romaner av f.eks Jojo Moyes og Lucinda Riley.

Vi har mange mørke ettermiddager og lange kvelder her nord. Så de litt tyngre bøkene leser jeg gjerne om vinteren. Når jeg først starter på en bok, leser jeg den raskt. Hvis den ikke fenger etter et par kapitler, blir den lagt bort.

Favorittforfatteren min er John Irving. Hans bøker har noen fantastiske persongallerier. Alle personene har sine egne sprikende historier, som tilslutt veves sammen på genialt vis. «En bønn

for Owen Meany» er en slik bok. Den er en av få bøker jeg har lest flere ganger.

I fjor vinter leste jeg «Napoli-kvartetten» av Elena Ferrante. Flotte bøker som skildrer både mørke og lyse sider ved oppvekst og livet i Napoli fra 50-tallet og fremover. Siden jeg likte disse så godt, fortsatte jeg med «Svikne dager», av samme forfatter i fjor høst. Den handler om en kvinne som blir sveket av mannen sin, og hvordan hun reagerer på skilsmissten. Denne boka var litt tyngre å svelge. Egentlig minnet den meg om barndommens fjernsynstater på tirsdagskveldene. Jeg ble allike-

vel så engasjert at jeg måtte lese ferdig for å være sikker på at det gikk bra med ungene i alle fall.

I sommer skal jeg lese noe helt annet. Jeg tror jeg må ha sovet litt i norsktimene på videregående skole, for selv om jeg har lest hele trilogien om Kristin Lavransdatter, ante jeg ikke at Sigrid Undset hadde bodd i Italia og at hun skrev sin gjennombruddsroman som handler om nettopp kunstnerliv i Italia, mens hun bodde der. Boka heter «Jenny», og er i tillegg til å være en kunstnerroman også en kjærlighetsroman.

Jeg tenker at Roma må være det perfekte bakteppet, for en ildfull, innviklet og litt tragisk kjærlighetshistorie, så den tror jeg blir spennende å lese.

REISETIPS • Jeg bor i Vesterålen som er naboregionen til Lofoten. Vi har virkelig spektakulær natur her, og hvis man liker å gå i fjellet byr naturen her på mange muligheter. De fleste toppene kan nåes på noen timer, selv om man starter ved havet. Belønningen er en fantastisk utsikt over fjell og fjorder.

Hvis man vil ha en rolig og enkel tur, finnes det flust av topper på 300-600 meter med godt merkede turstier. En av dem er Bøblåheia (610 moh.), som er ettermiddagens turmål for mange sortlendinger.

Hvis man vil utfordre høydeskrekken sin, er en langtur opp til regionens høyeste fjell, Møysalen (1 262 m.oh) å anbefale. Her bør man gå med turguide, for på slutten av turen må man gå over en liten isbre for å komme helt opp til toppen.

Min favorittur er Hadseløya på tvers. Denne turen går vi gjerne rundt St. Hans aften og det er en grunn til det. Man starter i et grustak i Bervika, og går oppover i bregner og kratt, til man når fjellet Nilssvensktinden (549 moh.). Herfra krysser man øya ved å gå langs toppene Motinden og Sæterfjellet. Her er det bratt, men fine stier. Man kommer så ned på Pallheia på andre siden av øya og går derfra ned til bygda Ånstad. Når man kommer så langt, ser man grunnen til av man helst tar denne turen midt på sommeren: Turen starter nemlig kl. 18 og tar ca. seks timer, så når man kommer ned på Pallheia, går man i strålende midnattssol siste biten ned til Ånstad. Helt fantastisk! Man har utsikt mot Langøya og vesterålsfjellene på ene siden, og i vest har man utsikt mot Lofoten.

Hvis man har vært flink til å planlegge, har man en ventende bil på Ånstad. Da kan man kjøre et par kilometer til stranda Taen og ta et svært forfriskende (dvs. iskaldt) nattbad. Etterpå kan man kjone litt på stranda.

Ellers kan Vesterålen by på myldrende kulturliv. Her arrangeres Sommer Melbu med konserter og foredrag hvor enhver smak. På Sortland har vi festivalen Fæsterålen, som arrangeres i august, med mange kjente navn på plakaten. Her er museer, Hurtigruter på land, en blå by med dikt påmalt veggene her og der. Såpekokeri, gårder med lama, havfiske og muligheter for øyhopping med kajakk. Man kan dra på Hvalsafari utenfor Andøya eller bare loffe rundt på en av de fantastiske, hvite strendene du finner i nesten hver vik.

Eller du kan spise gourmetmat på en av de mange restaurantene du finner på de utroligste plasser langt utpå bygdene.

Det eneste vi ikke kan garantere her nord, er været. Vi kan ikke skryte på oss mange varmegrader, og badetemperaturen er sjelden behagelig. Men tar du turen hit om sommeren, vil du få opplevelser for livet, og du har faktisk noen ekstra timer i døgnet til å nyte dem. Man skal som sagt ikke sove bort sommernatta.

God sommer!

Maria Alvenes, leder i Etisk råd, bor på Hamar og ferierer i Fauske

LESETIPS • Jeg leser nesten aldri bøker, men jeg hører lydbøker.

Vi kjører over 100mil hvert år for å komme til vårt ferieparadis. Lange bilturer kan være en utfordring spesielt med barn i bilen. Og på 90-tallet med 3 småbarn fikk jeg et tips av en bibliotekar. Sett på en lydbok i bilen, og det blir et nytt liv. Og det ble det. Alle bøkene til Roald Dahl ble hørt av hele familien den første sommeren.

Senere fikk alle hver sine høremuligheter, og i dag er det veldig praktisk med at alt er lastet ned på mobiltelefonen som alltid er med. Og programmet husker hvor langt man har kommet. Jeg synes det er en luksus å bli lest for, men ikke bare forfatter har betydning når man hører lydbok, det er også viktig hvem som leser. Det er veldig bra å høre lydbok på fly, med et head-set som stenger ute annen lyd. Det er virkelig avslappende. I solen på stranden er det også fint å kunne hvile øynene og armene, og bli lest for.

Jeg hører mye krim. Min favoritt er Jussi Adler-Olsens bøker om etterforsker Carl Mørck i avdeling Q. Bøkene leses av Helge Winther-Larsen som har en veldig god stemme.

Ellers kan jeg også anbefale Henning Mankell sine bøker med førstebetjent Kurt Wallander.

For de som enda ikke har fått med seg Maja Lunde sine bøker «Bienes historie» og «Blå», så er det bare å glede seg. En annen bok som gjorde inntrykk er «Den engelske piken» av Katherine Webb, og i sommer skal jeg høre «1Q84» av den japanske forfatteren Haruki Murakami.

REISETIPS • Jeg bor på Hamar, men tilbringer aldri sommeren der. De siste 55 somrene har jeg tilbrakt på Alvenes, en halvøy i Fauske kommune, midt i Skjerstadfjorden på grensen til Bodø. Det er et fantastisk flott område for fjellturer, fiske og avkobling.

Skjerstadfjorden er en av Norges beste fjorder for å fiske sjørret pga mye tilførsel av ferskvann fra elvene fra fjellene rundt. For å forflytte seg ut mot havet må vi passere Saltstraumen, der er det mye å oppleve som turist, bl.a. ribbturer i strømmen og seifiske.

Sulitjelma som ligger østover mot Sverige er også et spennende område. Et tidligere gruvesamfunn omgitt av fjell og isbreer.

Det er mange flotte fjell man kan bestige i Salten. Det spesielle med å gå i fjellet i dette området er at man starter i fjæra og går opp 800<UNIT>–<UNIT>1200 meter, og får et fantastisk utsyn over havet og fjellene. Bestiger man fjellene på Bodøsiden f.eks. Steigtind, 793 moh, ser man hele Lofotveggen, Værøy og Røst i et og samme bilde. Går man i fjellene innover i Valnesfjord f.eks. på Kvalhornet, 962 moh, har man utsyn over indre Salten. Børvasstindan sør for Saltstraumen består av hele 5 topper over 1000 meter som er populære turmål.

Bodø er forøvrig også en hyggelig by å være turist i, for mange er den et bra utgangspunkt for videre tur til Lofoten, men absolutt verdt et besøk.

Her finner vi også Norsk Luftfartsmuseum.

Morten Klepp, nestleder i Etisk råd, bor i Stavanger

LESETIPS • Sommerferien skal helst være lang og litt lat med tid til å lese bøker det ellers ikke blir at jeg tar meg tid til. Men det må også være opplevelser og mye som skjer. Reiser. Livet er best på hjul, både to og fire. Og med litteratur som har noe å lære bort.

Jeg har lyst å lese tre ferske utgivelser fra kvinnelige forfattere i sommer. Sigrun Slapgard's dokumentar «Eg har sett jaguaren. Latinamerikanske historier» og Erika Fatlands reisebeskrivelse på grensen til Russland fra Nord-Korea til Norge, «Reiser langs grensen». Og ikke minst franske Maylis de Kerangals kritikerroste roman «Reparere de levende» om organtransplantasjon. Siden appetitten alltid er større enn magemålet må jeg også ta med ønsket om å plukke fram et par gamle favoritter. «Den gamle mannen og havet» av Ernest Hemingway (1952) og «Den fremmede» av Albert Camus fra 1942. Begge to små, store bøker! For eksotisk leseopplevelse i norske farvann kan jeg ellers sterkt anbefale nylig leste Morten Strøksnes fra 2015. Havboka eller Kunsten å fange en kjempehai fra en

gummibåt på et stort hav gjennom fire årstider.

REISETIPS • Største delen av sommerseongen fra mai til september er vi jo hjemme og på jobb halve lyse, lange dager. Og da er det mye godt å ta for seg av i Stavanger og Rogaland. Sørmarka er en vakker liten skog midt i byen, full av stier og bortgjemte perler for tobeinte og tohjulinger. Med Ul-landhaug og utsyn til historiske Hafrsfjord, Møllebukta med vikingspel i juni, og verdens beste iskiosk, hvorfra man kan sykle eller spasere nærmest ut midtjords til der hvor Noreg ble samlet.

Stavanger sentrum er på favorittlisten og anbefales for utforsking! En vakker bykjerne med stort mangfold for den som vil oppleve, lære og drikke og spise godt! Rogaland har mye å by på av natur med fjorder og fjell, og nærliggende Solastranden med Sola Strand Hotel er magisk året rundt!

Men det er også fristende å veilede en besøkende til Rogaland til selve veien mot nord. Til øyen som ligger ut mot havet nord for Boknafjorden, Karmøy. Her ligger fortryllende vakre og eventyrlige strender som Sandvesanden og Åkrasanden. Helt i sør småhusidyllen

Skudesneshavn. I nord ligger Tusen-årsteden Avaldsnes og Nordvegen historiesenter. På Avaldsnes ved Karmsundet graves nå fram det som er bekreftet Kongsgården til Harald Hårfagre.

Lenger mot vest på Karmøy, på Visnes, finner du et gruvemuseum. For 150 år siden ble det her, basert på fransk ingeniørkunst, drevet kobbergruver. Altså omtrent 100 år før de samme gode franskmennene hjalp til med å utvinne olje fra under Nordsjøen. Kobberet ble hentet opp fra gruveganger dypt under den samme Nordsjøen og langt til havs. Det mest kjente merket etter denne virksomheten er intet mindre enn Frihetsgudinnen ved innseilingen til New York City. Denne ble gitt som gave fra Frankrike til USA. Og kobberet er fra undersjøiske gruver på Visnes på Karmøy, Rogaland. Makalaust!

God sommer!

Birgit Hjorth Kollevold, medlem av Etisk råd, bor i Buskerud

LESETIPS • Jeg er nok av den typen som alltid har en bok på nattbordet. Mest lesing blir det likevel på hytten hvor vi ikke har fjernsyn.

Jeg har en forkjærlighet for romaner med historisk tilsnitt. Edward Hoem er en fin forfatter når en liker denne sjangeren. Hans slektsroman om slåttekaren og hans etterkommere kan jeg anbefale alle.

Jeg har også latt meg gripe sterkt av Jon Michelet sin historie «En sjøens helt» om skogsmatrosen som blir krigsseiler. En gripende roman om forholdene til sjøs under andre verdenskrig.

Prøver å finne noen bøker som kan bidra til litt vedlikehold av engelsk kunnskapene.

Lucinda Riley skriver lett engelsk og hennes så langt fire første «seven sisters» har jeg nytt å lese. Da er det fremmed atlas og ordbok.

Jeg må jo også litt innom krim. Jo Nesbø har jeg lagt bort etter «Snømannen» Synes det blir for brutalt.

For sånne som meg som liker litt «snillere» krim er alltid gleden stor når Jørn Lier Horst kommer med ny bok om William Wisting.

REISETIPS • Som vaskeekte Bergenser har jeg nå bodd de siste 31 årene i Lier kommune i Buskerud. Lier er en super kommune å bo i, men er ingen typisk turistkommune.

Buskerud fylke har derimot mye fint å tilby.

Alt av friluftsliv, fjell og vidde, sommer som vinter.

Her er rafting, klatring og topper. Etter mye vandring på Hardangervidda, kan jeg anbefale å krysse den fra øst til vest. En stor opplevelse der en starter på over 1 000 høydemeter og ender i Loftus ved Hardangerfjorden. Da får du med deg det historiske suset og forstår litt av slitet og strevet knyttet til de gamle ferdselsveiene.

Ellers har vi også en liten skjærgård i Buskerud med fine badesteder og mange lune vikene å ankre opp i om du skulle komme med båt.

Så til slutt må jeg jo også nevne Drammen. Noen har sagt at alt er bedre enn en time i Drammen. Det stemmer ikke. Det er vel verdt å legge inn en stopp i «Elvebyen» når en er på vei forbi på E18.